

Bilag 1

Medlemmer

Jens Lauritzen
Niels Krebs Hansen
Lars Andresen
Henrik Dalgaard
Kirsten Moesgaard
Anders Kjær Kristensen
Uffe Bro

211. Revision af vandløbsregulativer.

Punktoplysninger

Sagsnr.: 06.02.00-P24-105-18
Sagsbeh.: Per Frank Madsen

Baggrund

Vesthimmerlands Kommune har ca. 350 km offentlige vandløb. I henhold til vandløbsloven §12 skal der udarbejdes vandløbsregulativer for de offentlige vandløb og ikke for de private vandløb.

Vandløbsregulativet udgør administrationsgrundlaget for det enkelte vandløb, herunder bestemmelser om vandløbets fysiske tilstand, vedligeholdelse m.m.

Sagsfremstilling

De fleste af de nuværende vandløbsregulativer er udarbejdet før kommunesammenlægningen pr. 1. januar 2007. Vandløbsregulativerne og administrationsgrundlaget er som følge heraf meget forskellige, derfor blev igangsat i 2014 det indledende arbejde med revision af vandløbsregulativer.

Målet er at udarbejde et ensartet administrationsgrundlag for sagsbehandling og vandløbsvedligeholdelsen, samt at skabe en opdateret og mere overskuelig indgang til vandløbsregulativer, også for den enkelte bredejer.

Fremover skal det med jævne mellemrum vurderes om ændringer i regulativets forudsætninger, herunder plangrundlaget, bør medføre justering af regulativet.

Den revision, der er igangsat, vil omfatte alle kommunens ca. 100 vandløbsregulativer. De nye vandløbsregulativer udarbejdes oplandsvis for et samlet vandløbssystem.

Regulativerne lægges i et digitalt system, som gør det muligt for borgerne fremadrettet bedre at kunne hente oplysninger om f.eks. drænforhold i regulativet.

Ifølge vandløbsloven §12, stk. 1 skal et vandløbsregulativ indeholde bestemmelser om bl.a. vandløbets skikkelse eller vandføringsevne.

Udvalget besluttede på mødet den 30. april 2018 at følge forvaltningens anbefaling om at de fleste vandløb udarbejdes som to typer af vandløbsregulativer således at:

- Samtlige vandløb med et miljømål udarbejdes efter regulativtypen teoretisk skikkelsesregulativ
- Samtlige vandløb uden et miljømål og uden økologisk potentiale udarbejdes efter regulativtypen geometrisk skikkelsesregulativ

Der er QH regulativer i de større vandløb Lerkenfeld Å, Vidkær Å, Trend Å og Ørndrup Tværbæk.

På samme møde blev forskellige grødeskæringsmetoder omtalt ud fra Vejledning om grødeskæring i danske vandløb af 25. december 2017 fra Miljø - og Fødevareministeriet:

- Fuldskæring – anvendes primært i vandløb, hvor formålet med grødeskæringen primært er afledning af vand.
- Skånsom grødeskæring – anvendes primært i forbindelse med gennemgangen af vandløbene, hvor der foretages grødeskæring i en smal strømrønde, dog kun på de strækninger, hvor der ikke allerede findes en åben strømrønde skæres
- Strømrøndeskæring – anvendes i de vandløb, hvor man kan se, at det strømmende vand samler sig i en bane
- Selektiv grødeskæring og kombineret strømrøndeskæring – anvendes primært i vandløb, hvor man kan se at det strømmende vand samler sig i flere strømrønder. Selektiv grødeskæring kræver et godt kendskab til planterne i vandløbene.

De første tre regulativer

Siden 2014 er ca. 120 km af de offentlige vandløb blevet opmålt, og forvaltningen præsenterede på mødet den 30. april 2018 de første udkast til vandløbsregulativ for Dybelgrøften og Tilløb til Dybelgrøften, Elkangårdsgrøften og Tilløb til Elkangårdsgrøften, samt Smak Mølle Å.

Regulativerne har været i høring hos alle bredejere og klageberettigede organisationer i perioden den 23. august til den 18. oktober 2018.

Forvaltningen har modtaget bemærkninger til regulativerne fra Vesthimmerlands ålaug og Danmarks Naturfredningsforening. Forvaltningen har afholdt møde med begge parter, men da referatet af møderne endnu ikke er godkendt, så fremlægges resultatet af møderne først på et udvalgs møde primo 2019 samtidig med, at udvalget skal endelig vedtage de 3 regulativer sammen med 19 regulativer for oplandet til Lerkenfeld Å og Stistrup Møllebæk.

De næste 19 regulativer

De næste 19 regulativer i rækken vedrører vandløbene i oplandet til Lerkenfeld Å og Stistrup Møllebæk, svarende til 72,5 km vandløb.

Lerkenfeld Å systemet

- Lerkenfeld å
- Afløbsgrøft fra Gedsted
- Mejeribækken
- Lilleåen
- Bygum bæk
- Troelsbæk
- Østerbløde bæk
- Svingelbjerg bæk
- Mejlsigbækken
- Mejlstrup bæk
- Skelgrøft fra Østrup
- Kastkær bæk Vest
- Odderbæk
- Afløb fra Gislum Enge

Stistrup Møllebæk systemet

- Stistrup Møllebæk
- Stensbækken
- Skelgrøften
- Afløbsgrøft fra Foulum
- Lillemølle bæk

I gældende regulativ for Lerkenfeld Å er der en delstrækning med et QH regulativ og en delstrækning med et teoretisk skikkelsesregulativ.

Administrationen foreslår at ændre delstrækningen med QH regulativ til teoretisk skikkelse, så hele strækningen er med regulativtypen teoretisk skikkelse.

Ved at ændre regulativtypen til teoretisk skikkelse sikres at vandløbet kan udvikles naturligt og antage en vilkårlig skikkelse så længe at vandløbet har samme vandføringsevne som det faste geometriske skikkelsesregulativ.

Med regulativtypen teoretisk skikkelse har bredejerne krav på oprensning hvis det beregnede vandspejl på en strækning ligger mere end 10 cm over det beregnede

vandspejl for den teoretiske skikkelse. I Lerkenfeld Å dog 20 cm over det beregnede vandspejl for at tilgodese vandmiljøet og Natura 2000 området.

Med regulativtypen fast geometrisk skikkelse har bredejerne krav på oprensning hvis vandløbsbunden på en strækning ligger 10 cm over den fastlagte regulativmæssige bundkote.

Erfaringer viser, at der forventes mere behov for oprensning i vandløb med regulativtypen geometrisk skikkelse og mindre behov for oprensning i vandløb med regulativtypen teoretisk skikkelse. Dette skyldes ikke så meget, om man vælger den ene eller anden type men mere, at vandløb med teoretisk skikkelse ofte har et mere naturligt slynget forløb, hvilket giver mindre erosionspres på siderne af vandløbet.

Generelt for vandløbene er, at de faktiske afvandingsmæssige forhold er bedre end gældende regulativer foreskriver. Administrationen forventer ved at vælge regulativtypen teoretisk skikkelse at skabe forbedrede fysiske forhold i vandløbene, således at de faktiske forhold bringes i overensstemmelse med de regulativmæssige forhold.

Ovenstående betyder bl.a. at de afvandingsmæssige forhold stort set er uændret i forhold til gældende regulativer for regulativforslagene for vandløbene i oplandet til Lerkenfeld Å og Stistrup Møllebæk.

Vandløbene er meget forskellige og valg af grødeskæringsmetode for de enkelte vandløb er valgt ud fra forvaltningens - og åmændenes erfaringer med grødeskæringen.

Nogle af vandløbene grødeskæres i gældende regulativ 1. gang og andre 2. gange. Ved sidste grødeskæring skæres grøden i gældende regulativ generelt ud i fuld vedligeholdelsesbredde.

Uanset om vandløbene grødeskæres 1. gang eller flere gange, så foreslår forvaltningen enten at grødeskæringsbredden reduceres eller at der efterlades 20 % mere grøde ved sidste grødeskæring for at skabe et bedre miljø i vandløbet, så der er bedre mulighed for at miljømålene i vanplanen kan nås.

Kantskæring foregår i alle vandløb og i forbindelse med sidste grødeskæring

Regulativerne er bl.a. udarbejdet på baggrund af det fastlagte miljømål, som fremgår af gældende vandområdeplan for 1.2 Limfjorden, Vandområdedistrikt Jylland og Fyn 2015 - 2021.

For vandløbene Lerkenfeld Å, Afløbsgrøft fra Gedsted, Mejeribækken, Troelsbæk, Mejlsigbæk, og Svingelbjerg bæk gælder, at de er omfattet af fredning, jv. "Afgørelser - Reg. Nr. 05799.00 vedrørende Lerkenfeld Ådal" af Overfredningsnævnet 29-12-1978 - i det videre kaldet Fredningen for Lerkenfeld Å. Formålet med fredningen er at sikre uregulerede åløb og ådal af hensyn til geologiske, landskabelig og kulturhistorisk interesse.

Fredningen for Lerkenfeld Å forventes ikke at blive påvirket af regulativforslagene. Grødeskæringsmetoderne forventes ligefrem at tilgodese en af formålene med fredningen - ureguleret åløb - ved formændringer af Lerkenfeld Å i retning af et mere slynget vandløb.

For vandløbene Lerkenfeld Å, Afløbsgrøft fra Gedsted, Mejeribækken, Troelsbæk, Mejlsigbæk, og Svingelbjerg bæk gælder, at de er omfattet af Natura 2000 nr. 30,

som vedrører Habitatområde nr. 30 for Lovns Bredning, Hjørnbæk Fjord og Skals Ådal - i det videre kaldet Natura 2000 området for Lerkenfeld Å. Formålet med Natura 2000 områder er at sikre bevaringstilstanden af udpegningsgrundlagets naturtyper og arter.

En mindre vandstandsstigning forventes ikke at påvirke negativt for Natura 2000 området for Lerkenfeld Å og de naturtyper og de arter, der er listet i udpegningsgrundlaget for Natura 2000 området for Lerkenfeld Å.

I Natura 2000 området forventes forslaget til gengæld at være til gunst for bevaringstilstanden af en stor del af udpegningsgrundlaget for naturtyper og arter.

På bilag 1 er vandløbene nærmere beskrevet, og der er nærmere redegjort for konsekvenserne af de 19 regulativforslag i forhold til gældende regulativer.

Regulativforslagene for oplandet til Lerkenfeld Å og Stistrup Møllebæk vil blive forelagt Grønt Råd til orientering på rådets møde primo 2019.

Nye vandløbsregulativer skal i henhold til lovbekendtgørelse nr. 919 af 27. juni 2016 i offentlig høring i 8 uger. Efter høringen vil eventuelle indsigelser og ændringsforslag blive behandlet.

Regulativerne vil derefter blive forelagt TMU til endelig vedtagelse og offentliggjort med 4 ugers klagefrist.

I de vandløb, hvor der sker ændringer af skikkelsen i regulativforslagene i forbindelse med en aktiv menneskelig handling, skal behandles som en reguleringssag efter bekendtgørelse om vandløbsregulering og – restaurering m.v. og behandles efter Naturbeskyttelsesloven.

De vandløb, som ligger indenfor Fredningen for Lerkenfeld Å skal forslagene til regulativer tillige sendes i høring hos Overfredningsnævnet.

Forvaltningen anbefaler, at udvalget godkender, at de 19 regulativudkast for vandløbene i oplandet til Lerkenfeld Å og Stistrup Møllebæk sendes i offentlig høring.

Sagen afgøres i

Teknik- og Miljøudvalget

Økonomi

De 19 regulativudkast er udarbejdet af rådgiver Orbicon og udgiften til udarbejdelse af de 19 regulativudkast er afholdt på driftsbudgettet for vandløbsvæsenet.

Administrationen indstiller

- at regulativudkast for vandløbene i oplandet til Lerkenfeld Å og Stistrup Møllebæk foreløbig godkendes og sendes i offentlig høring.

Beslutning i Teknik- og Miljøudvalget den 26. november 2018

Fraværende: Niels Krebs Hansen

Administrationens indstilling godkendt.

Bilag

- Beskrivelse af - og konsekvenserne af de 19 regulativforslag i forhold til gældende regulativer
- Udkast til vandløbsregulativ for Lillemølle bæk
- Udkast til vandløbsregulativ for Afløbsgrøft fra Foulum
- Udkast til vandløbsregulativ for Skelgrøften
- Udkast til vandløbsregulativ for Stensbækken
- Udkast til vandløbsregulativ for Stistrup Møllebæk
- Udkast til vandløbsregulativ for Afløb fra Gislum Enge
- Udkast til vandløbsregulativ for Oddebæk
- Udkast til vandløbsregulativ for Kastkær bæk vest
- Udkast til vandløbsregulativ for Skelgrøft fra Østrup
- Udkast til vandløbsregulativ for Mejlstrup bæk
- Udkast til vandløbsregulativ for Mejlsigbækken
- Udkast til vandløbsregulativ for Svingelbjerg bæk
- Udkast til vandløbsregulativ for Østerbløde bæk
- Udkast til vandløbsregulativ for Troelsbæk
- Udkast til vandløbsregulativ for Bygum bæk
- Udkast til vandløbsregulativ for Lilleåen
- Udkast til vandløbsregulativ for Mejeribækken
- Udkast til vandløbsregulativ for Afløbsgrøft fra Gedsted
- Udkast til vandløbsregulativ for Lerkenfeld Å

Bilag

- Beskrivelse af - og konsekvenserne af de 19 regulativforslag i forhold til gældende regulativer
- Udkast til vandløbsregulativ for Lillemølle bæk
- Udkast til vandløbsregulativ for Afløbsgrøft fra Foulum
- Udkast til vandløbsregulativ for Skelgrøften
- Udkast til vandløbsregulativ for Stensbækken
- Udkast til vandløbsregulativ for Stistrup Møllebæk
- Udkast til vandløbsregulativ for Afløb fra Gislum Enge
- Udkast til vandløbsregulativ for Oddebæk
- Udkast til vandløbsregulativ for Kastkær bæk vest
- Udkast til vandløbsregulativ for Skelgrøft fra Østrup
- Udkast til vandløbsregulativ for Mejlstrup bæk
- Udkast til vandløbsregulativ for Mejlsigbækken
- Udkast til vandløbsregulativ for Svingelbjerg bæk
- Udkast til vandløbsregulativ for Østerbløde bæk
- Udkast til vandløbsregulativ for Troelsbæk
- Udkast til vandløbsregulativ for Bygum bæk
- Udkast til vandløbsregulativ for Lilleåen

- Udkast til vandløbsregulativ for Mejeribækken
- Udkast til vandløbsregulativ for Afløbsgrøft fra Gedsted
- Udkast til vandløbsregulativ for Lerkenfeld Å